

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-542/09

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά
Βασιλείου των Κάτω Χωρών

«Παράβαση κράτους μέλους — Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Πρόσβαση των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών της οικογένειάς τους στην εκπαίδευση — Χρηματοδότηση των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκαν εκτός του εδάφους του οικείου κράτους μέλους — Προϋπόθεση διαμονής»

Περίληψη της απόφασεως

1. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Εργαζόμενοι — Ίση μεταχείριση — Κοινωνικά πλεονεκτήματα*

(Άρθρο 45 ΣΛΕΕ· κανονισμός 1612/68 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2434/92, άρθρο 7 § 2)

2. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Εργαζόμενοι — Ίση μεταχείριση — Κοινωνικά πλεονεκτήματα — Πρόσβαση των τέκνων εργαζομένου στην εκπαίδευση*

(Κανονισμός 1612/68 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2434/92, άρθρα 7 § 2 και 12)

1. Το κράτος μέλος που επιβάλλει στους διακινούμενους εργαζομένους και τα συντηρούμενα μέλη της οικογένειάς τους προϋπόθεση συνήθους διαμονής τουλάχιστον τριών ετών εντός των έξι ετών που προηγούνται της εγγραφής για την πραγματοποίηση ανώτατων σπουδών προκειμένου να μπορέσουν να λάβουν χρηματοδότηση για την πραγματοποίηση σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης εκτός του εδάφους του ενεργεί κατά παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από τα άρθρα 45 ΣΛΕΕ και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1612/68, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2434/92.

Η προϋπόθεση αυτή ενδέχεται να αποβαίνει σε βάρος των διακινούμενων και των μεθοριακών εργαζομένων που είναι υπήκοοι άλλων κρατών μελών, κατά το μέτρο που οι μη κάτοικοι ημεδαπής είναι συνήθως και μη ημεδαποί. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αδιάφορο ότι το επίδικο μέτρο πλήττει, ενδεχομένως, τόσο τους ημεδαπούς που κατοικούν σε άλλα τμήματα της εθνικής επικράτειας όσο και τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών. Για να μπορεί ένα μέτρο να χαρακτηριστεί ως μέτρο εισάγον διακρίσεις, δεν χρειάζεται να ευνοεί εκ του αποτελέσματός του το σύνολο των ημεδαπών ή να περιάγει σε δυσμενή θέση αποκλειστικώς και μόνον τους υπηκόους άλλων κρατών μελών χωρίς να θίγει τους ημεδαπούς.

Ο σκοπός περί αποτροπής παράλογης οικονομικής επιβαρύνσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επιτακτικός λόγος γενικού συμφέροντος ικανός να δικαιολογήσει άνιση μεταχείριση μεταξύ των ημεδαπών εργαζομένων και των εργαζομένων των λοιπών κρατών μελών. Συναφώς, όσον αφορά τους διακινούμενους και μεθοριακούς εργαζομένους, το γεγονός ότι έχουν εισέλθει στην αγορά εργασίας κράτους μέλους δημιουργεί, καταρχήν, επαρκή δεσμό εντάξεως στην κοινωνία του εν λόγω κράτους

μέλους, ο οποίος τους παρέχει τη δυνατότητα να emπίπτουν εντός του εδάφους του στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με τους ημεδαπούς εργαζομένους ως προς τα κοινωνικά πλεονεκτήματα. Η αρχή αυτή δεν καλύπτει μόνον όλους τους όρους εργασίας και απασχολήσεως, αλλά και όλα τα πλεονεκτήματα τα οποία, ανεξαρτήτως του αν συνδέονται με σύμβαση εργασίας, αναγνωρίζονται εν γένει στους ημεδαπούς εργαζομένους, κυρίως λόγω της αντικειμενικής ιδιότητάς τους ως εργαζομένων ή απλώς και μόνο λόγω του ότι έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο εθνικό έδαφος. Ο δεσμός εντάξεως προκύπτει ιδίως από το γεγονός ότι, με τις φορολογικές εισφορές που καταβάλλει ο διακινούμενος εργαζόμενος στο κράτος μέλος υποδοχής στο πλαίσιο της ασκήσεως της έμμισθης δραστηριότητάς του, αυτός συμβάλλει στη χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής του εν λόγω κράτους και πρέπει να απολαύει κοινωνικών παροχών υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς εργαζομένους.

Εξάλλου, μια τέτοια ρύθμιση δεν δικαιολογείται από λόγους προαγωγής της κινητικότητας των σπουδαστών. Ο λόγος αυτός αποτελεί βεβαίως επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος δυνάμενο να δικαιολογήσει περιορισμό της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Εντούτοις, μια ρύθμιση που είναι ικανή να περιορίσει μια από τις θεμελιώδεις ελευθερίες που κατοχυρώνει η Συνθήκη, όπως είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, είναι δικαιολογημένη μόνον εφόσον είναι ικανή να εξασφαλίσει την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο. Το ως άνω μέτρο είναι πάντως υπερβολικά περιοριστικό. Συγκεκριμένα, επιβάλλοντας συγκεκριμένες περιόδους διαμονής στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, ο κανόνας «τρία από τα έξι έτη» προτάσσει ένα στοιχείο το οποίο δεν είναι κατ' ανάγκη το μόνο αντιπροσωπευτικό του πραγματικού βαθμού συνδέσμου του ενδιαφερομένου με το εν λόγω κράτος μέλος.

(βλ. σκέψεις 38, 65-66, 69, 72-73, 86, 89 και διατακτ.)

2. Τα μέλη της οικογένειας ενός διακινούμενου εργαζομένου είναι έμμεσοι αποδέκτες του δικαιώματος ίσης μεταχειρίσεως που παρέχει στον εν λόγω εργαζόμενο το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1612/68 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2434/92. Εφόσον η χορήγηση χρηματοδοτήσεως σπουδών σε τέκνο διακινούμενου εργαζομένου αποτελεί για τον διακινούμενο εργαζόμενο κοινωνικό πλεονέκτημα, το ίδιο το τέκνο δύναται να επικαλεστεί τη διάταξη αυτή προκειμένου να λάβει την εν λόγω χρηματοδότηση, αν αυτή, βάσει του εθνικού δικαίου, χορηγείται απευθείας στον σπουδαστή. Εντούτοις, το δικαίωμα αυτό δεν αποτελεί κοινωνικό πλεονέκτημα υπέρ του διακινούμενου εργαζομένου υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως, παρά μόνον εφόσον αυτός συντηρεί τον κατιόντα του.

Αντιθέτως, το άρθρο 12 του ίδιου κανονισμού παρέχει στα τέκνα ενός διακινούμενου εργαζομένου ένα πλήρες δικαίωμα προσβάσεως στην εκπαίδευση. Το δικαίωμα αυτό δεν εξαρτάται ούτε από την ιδιότητα συντηρούμενου τέκνου ούτε από το δικαίωμα παραμονής των γονέων στο κράτος μέλος υποδοχής. Το εν λόγω δικαίωμα δεν περιορίζεται επίσης στα τέκνα των διακινούμενων εργαζομένων, αλλά αφορά επίσης τα τέκνα των παλαιών διακινούμενων εργαζομένων. Το άρθρο 12 απαιτεί αποκλειστικώς να έχει ζήσει το τέκνο με τους γονείς του ή με τον έναν εξ αυτών σε κράτος μέλος, ενόσω ένας τουλάχιστον από τους γονείς του κατοικούσε εκεί ως εργαζόμενος.

Μολονότι είναι γεγονός ότι τα άρθρα 7, παράγραφος 2, και 12 του κανονισμού 1612/68 έχουν διαφορετικό προσωπικό πεδίο εφαρμογής, εντούτοις είναι επίσης γεγονός ότι αμφότερα τα άρθρα αυτά υπαγορεύουν πανομοιότυπα ένα γενικό κανόνα ο οποίος, στον τομέα της εκπαίδευσης, επιβάλλει σε κάθε κράτος μέλος την υποχρέωση να διασφαλίζει την ίση μεταχείριση των υπηκόων του και των τέκνων των εγκατεστημένων στο έδαφός του εργαζομένων υπηκόων άλλου κράτους μέλους.

Εν πάση περιπτώσει, το εύρος του προσωπικού πεδίου εφαρμογής της υποχρέωσης ίσης μεταχειρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, δεν εξαρτάται από τη φύση της δυσμενούς διακρίσεως.

(βλ. σκέψεις 48 έως 51, 53)